

Хотел „М“, Београд
петак, 11. мај 2012. године

Континуирана медицинска едукација

Акредитовани курс

„Обука судија Судова части ЛКС“ (А – 1 – 3937/11)

ПРАВНИ И ДРУГИ ОКВИРИ ЗА РАД СУДОВА ЧАСТИ ЛЕКАРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

Предавач:

Сузана Губерина Чомић, генерални секретар ЛКС
дипл. правник са положеним правосудним испитом

ПРАВНИ ОКВИРИ И ПРАВИЛА ЗА РАД СУДОВА ЧАСТИ ЛКС

Да би се схватио појам дисциплинске одговорности само кратко у уводу **осврт на неке врсте одговорности у позитивном законодавству:**

- 1. кривично правна одговорност, утврђена Кривичним законом РС**
- 2. грађанско - правна одговорност, утврђена општим начелима Закона о облигационим односима**
- 3. прекршајна одговорност, утврђена правилима Закона о прекршајима**
- 4. дисциплинска одговорност, као спецификум одговорност за здравствене раднике**

ВРСТЕ ОДГОВОРНОСТИ ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА – ЧЛАНОВА ЛКС

- Да би неко одговарао по правилима кривичног права треба да постоји основана сумња да је учинио дело које је Кривичним законом превиђено као кривично дело;
- Грађанско правна одговорност, у светлу одговорности лекара за штету коју је причинио обављајући свој рад, најчешће несавесним или нестручним радом, необавештавањем, неинформисањем пацијента, или штета која је настала коришћењем неисправних апарата, односно уређаја приликом пружања здравствене услуге;
- Прекршајна одговорност се посматра најчешће у светлу непридржавања прописа којима се регулише начин услови и поступак пружања здравствених услуга и д
- Дисциплинска одговорност, која подразумева одговорност пред сопственом сталешком организацијом – односно Комором здравствених радника.

Здравствени радник, деловањем у процесу пружања здравствених услуга може учинити радњу, која проузрокује једну или више, или чак и све врсте побројаних одговорности, што практично значи да лекар за учињену једну радњу може одговарати по једном или више основа истовремено.

ОСНОВНИ ПРОПИСИ КОЈИ РЕГУЛИШУ ОБЛАСТ ОДГОВОРНОСТИ ЛЕКАРА ЗА ПОВРЕДУ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ДУЖНОСТИ ИЛИ УГЛЕДА ЧЛАНА КОМОРЕ

Прописи који регулишу ову област су:

- *Закон о здравственој заштити;*
- *Закон о здравственом осигурању;*
- *Закон о коморама здравствених радника;*
- *Кодекс медицинске (професионалне) етике и*
- *Статут Лекарске коморе Србије и*
- *Други прописи*

Закон о здравственој заштити

Садржи одредбе, чије кршење представља повреду професионалних дужности и/или угледа члана Коморе, а може имати за последицу и неку другу врсту одговорности и које указују како здравствени радник треба да се понаша у процесу пружања здравствених услуга, односно које норме треба да поштује, као на пример:

- да уредно води медицинску документацију (члан 36.);
- да мора да пружи хитну медицинску помоћ (члан 171.);
- да не може напустити радно место док му се не обезбеди замена (члан 170.);
- да се стручно усавршава (члана 182.);
- као и да омогући пацијенту да оствари тзв. права пацијента:

Закон о здравственој заштити

- а) право на доступност здравствене заштите;
- б) право на све врсте информисања;
- в) право на обавештење, као претпоставку пристанка или одбијања предложене медицинске мере;
- г) право на слободан избор лекара, здравствене установе и медицинског поступка;
- д) право на приватност и поверљивост личних података;
- ђ) право на самоодлучивање и пристанак;
- е) право на увид у медицинску документацију и њихову тајност;
- ж) право на приговор.

Закон о здравственом осигурању

Повреде у Закону о здравственом осигурању:

1. Издавање (неодговарајуће) потврде о здравственом стању осигураног лица ради остваривања права на здравствену заштиту у иностранству – члан 65.;
2. Утврђивање привремене спречености за рад осигуранику супротно члану 74. овог закона;
3. Непримање сваког осигураног лица које га је одабрало за изабраног лекара, осим ако се код тог изабраног лекара евидентирао већи број осигураних лица од утврђеног стандарда (члан 148.);
4. Злоупотреба овлашћења изабраног лекара, у поступку остваривања права осигураних лица (члан 153.) и иницијатива Фонда пред Комором за одузимање лиценце здравственог радника.

Етички Кодекс

(Кодекс професионалне етике ЛКС)

Кодексом професионалне етике Лекарске коморе Србије (у даљем тексту: Етички кодекс) утврђују се етичка начела у обављању професионалних дужности чланова Лекарске коморе Србије (у даљем тексту: Комора) и с тим у вези уређују и односи чланова Коморе према пацијентима, као и међусобни односи чланова Коморе.

Одредбе Етичког кодекса обавезујуће су за све чланове Коморе.

Члан Коморе који повреди Етички кодекс врши повреду професионалне дужности или угледа члана Коморе, због које подлеже утврђивању дисциплинске одговорности у складу са законом и актима Коморе.

ОБАВЕЗЕ И ДУЖНОСТИ ЛЕКАРА У СКЛАДУ СА ЕТИЧКИМ КОДЕКСОМ

- дужност лекара је да своју професионалну активност обавља што савесније, пожртвованије, хуманије и према свом најбољем знању посвети заштити здравља и лечењу људи;
- лекар је дужан да поштује људски живот од његовог почетка до смрти, пружа здравствену заштиту и поштује људско тело и приватност и после смрти;
- Лекарску помоћ пружа свима једнако....
- Право лекара да одлучује о осетљивим питањима која се односе на здравље и живот човека подразумева посебну личну одговорност и дужност лекара да пружа одговарајуће здравствене услуге уз пуно поштовање човековог достојанства, поштује права болесника, колега и других медицинских сарадника, поштује законе и своје обавезе, изузев уколико би ти закони или обавезе били у супротности са коришћу болесника, не прихвата сарадњу са лицима која незаконито или нестручно обављају здравствено занимање, открива лекаре који делују нестручно, непоштено и служе се преварама или врше друга кривична дела;

ОБАВЕЗЕ И ДУЖНОСТИ ЛЕКАРА У СКЛАДУ СА ЕТИЧКИМ КОДЕКСОМ

- Лекар је дужан да своје знање и вештину увек примењује одговорно и у складу са начелима Етичког кодекса. Етичким понашањем према пацијентима, њиховим ближњим и другим лицима чува племениту традицију лекарског позива;
- Лекар у својим професионалним и приватним активностима чува и брани углед и достојанство лекарског сталежа и своје лично... и часно се односи према својим колегама;
- Пружање хитне лекарске помоћи – Рад у ванредним околностима лекара додатно обавезује;
- Лекар је дужан да се стара о здравственом васпитању и култури – ради побољшања квалитета живота становништва;
- Лекар је дужан да се стално стручно усавршавање – животна дужност лекара је да се стално (континуирано), теоретски и практично, стручно усавршава и примењује дијагностичке методе и терапијске процедуре модерне медицине. Одржавање нивоа знања и вештина неопходно за пружање здравствене заштите високог квалитета је и морална је дужност лекара;

ОБАВЕЗЕ И ДУЖНОСТИ ЛЕКАРА У СКЛАДУ СА ЕТИЧКИМ КОДЕКСОМ

- Стручно искуство и могућности лекара – лекар нема право да у раду започне са применом поступака за које нема одговарајућа искуства;
- Самосталност и независност лекара – У обављању свог позива лекар је у границама своје стручне оспособљености самосталан и независан, тако да је за свој рад одговоран пред својом савешћу, болесницима и друштвом;
- Лекар сматра Лекарску комору Србије својом стручном матицом која му пружа професионалну подршку и заштиту личности у друштву;
- Поступци и мере лекара треба увек да буду у складу са ставовима којима се обезбеђује даљи развој здравства;
- Свака непосредна или посредна реклама или публицитет који нема заштитни или васпитно – образовни циљ је лекару забрањена;
- Забрањено је привилеговање и пропагирање појединих средстава и метода лечења из личних разлога – Изјаве лекара о лековима, дијететичким или другим санитарним средствима морају увек бити стручно беспрекорне, како у научној и здравственој штампи, тако и у јавним гласилима.

Норме које одређују оквире рада Судова части ЛКС,
садржане су у:

- 1. ЗАКОНУ О КОМОРАМА ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА,**
- 2. СТАТУТУ ЛЕКАРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ,**
- 3. ПОСЛОВНИКУ О РАДУ СУДОВА ЧАСТИ ЛКС,**
- 4. СТАВОВИМА УСВОЈЕНИМ НА ЗАЈЕДНИЧКИМ
САСТАНЦИМА СУДИЈА СУДОВА ЧАСТИ РЛК – ЛКС И
СЕКРЕТАРА ОВИХ СУДОВА ЧАСТИ, КАО И У СУДСКОЈ
ПРАКСИ ОВИХ СУДОВА.**

Закон о коморама здравствених радника (чланови 39. – 47.)

Овим Законом утврђено је:

А. Дефиниција дисциплинске одговорности:

Б. Дефиниција дисциплинских повреда:

Члан коморе врши повреду професионалне дужности или угледа члана коморе ако:

А) поступа у супротности са одредбама закона којим се уређује здравствена заштита и закона којим се уређује здравствено осигурање у пружању здравствене заштите пацијентима;

Б) повреди етички кодекс;

В) обавља здравствену делатност нестручно, односно у супротности са савременим достигнућима медицинске, стоматолошке, односно фармацеутске науке и праксе, или ако начини стручну грешку;

Г) својим понашањем према пацијентима, другим члановима коморе или трећим лицима повреди углед професије;

Д) у обављању здравствене делатности злоупотреби средства здравственог осигурања;

Ђ) не испуњава обавезе члана коморе утврђене законом, статутом и другим општим актима коморе.

Закон о коморама здравствених радника (чланови 39. – 47.)

В. Дефинисање организације Судова части:

Суд части образује се као:

- 1) суд части првог степена;
- 2) суд части другог степена.

Суд части првог степена образује се у седишту огранка коморе, а суд части другог степена у седишту коморе.

Г. Дефинисање дисциплинских мера:

За повреде професионалне дужности или угледа члана коморе из члана 40. овог закона суд части може изрећи једну од следећих дисциплинских мера:

- 1) јавну опомену;
- 2) новчану казну у висини до 20% од просечне месечне зараде по запосленом у Републици, у месецу који претходи месецу у коме се казна изриче, по подацима републичког органа надлежног за послове статистике;
- 3) привремену забрану самосталног рада у обављању одређених послова здравствене делатности;
- 4) привремену забрану самосталног рада у обављању здравствене делатности.

Закон о коморама здравствених радника (чланови 39. – 47.)

Д. Врсте и временско трајање дисциплинских мера:

- Дисциплинске мере – јавна опомена и новчана казна изричу се за лакше повреде професионалне дужности и угледа члана коморе.
- Дисциплинска мера – новчана казна) може се изрећи у трајању од једног до шест месеци.
- Дисциплинске мере – привремена забрана самосталног рада изричу се за тежу повреду.
- Дисциплинске мере из претходна два става не могу трајати краће од шест месеци, ни дуже од једне године, а у изузетним случајевима могу трајати до пет година.

Закон о коморама здравствених радника (чланови 39. – 47.)

Поступак

У поступку пред судом части сходно **се примењују одговарајућа правила управног поступка** о усменој расправи, доказивању, записнику и достављању, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан коморе чија се дисциплинска одговорност утврђује мора бити саслушан у дисциплинском поступку и мора му се омогућити одбрана.

О саслушању члана коморе и спровођењу других доказа у дисциплинском поступку пред судом части води се записник.

О жалби против одлуке суда части првог степена решава суд части другог степена.

Правни лекови

Против коначне одлуке суда части којом је изречена дисциплинска мера из члана 43. тачка 1) овог закона члан коморе не може покренути управни спор (јавна опомена).

Против коначне одлуке суда части којом је изречена дисциплинска мера из члана 43. тач. 2), 3) и 4) овог закона члан коморе може покренути управни спор.

Комора, односно огранак коморе, о коначној одлуци суда части којом је изречена дисциплинска мера из члана 43. тач. 3) и 4) (привремена забрана самосталног рада) овог закона обавештава министарство надлежно за послове здравља у року од осам дана.

Закон о коморама здравствених радника (чланови 39. – 47.)

Застарелост

- Застарелост покретања поступка пред судом части наступа истеком једне године од дана учињене повреде професионалне дужности и угледа члана коморе из члана 40. овог закона.
- Застарелост извршења мере из члана 43. тач. 1) до 4) овог закона наступа по истеку шест месеци од дана правноснажности одлуке о изреченој мери.
- Застарелост се прекида сваком радњом која се предузима ради покретања поступка пред судом части или извршења мере.
- После сваког прекида рок застарелости почиње поново да тече, с тим да застарелост настаје у сваком случају када протекне два пута онолико времена колико је по овом закону потребно за застарелост покретања поступка, односно извршења изречене мере.

Коментар:

Законске одредбе указују да је законодавац предвидео веома широк дијапазон дисциплинских повреда, а само 4 дисциплинске мере, којима се те повреде санкционишу, а што не представља добро решење. Полазећи од принципа да приликом одмеравања казне, односно дисциплинске мере суд треба да има у виду тежину учињене повреде, понашање и однос према суду лица против кога се поступак води, последицу насталу учињеном повредом, као и све друге околности случаја које одређују да ли ће казна бити лакша или тежа, није правично да се за многе повреде различите по тежини и последици изричу исте дисциплинске мере.

Статут Лекарске коморе Србије

Статутом ЛКС, у глави VI (чланови 46. – 48.) дате су опште одредбе о дисциплинском поступку, а одредбама 192. – 252. Статута дефинисана су Правила о раду судова части Лекарске коморе Србије.

Статутом Коморе дефинисане су повреде које предвиђа Закон о коморама здравствених радника, с тим да је Статутом поред шест повреда професионалне дужности или угледа члана Коморе, које су дефинисане Законом о коморама здравствених радника предвиђене још једна седма повреда:

(... члан Коморе врши повреду професионалне дужности или угледа члана Коморе ако ... не поступа по захтевима органа Коморе у обављању послова из њихове надлежности ...)

Правилима о раду Судова части Коморе се утврђује организација, начин рада, надлежност, ток поступка пред судовима части првог и другог степена ЛКС, мере које се изричу за дисциплинске повреде, као и правни лекови.

Статут Лекарске коморе Србије

ОРГАНИЗАЦИЈА:

- Судови части првог степена – формиран су при регионалним лекарским коморама
- Суд части другог степена – Врховни суд части, формиран је при Лекарској комори Србије

Судови части првог степена имају председника, заменика председника и 10 чланова (судија). Суда у трочланом већу, које чине председник већа и двоје судија, које одређује председник Суда части својим решењем.

Суд части другог степена – Врховни суд части има председника, заменика председника и 15 чланова (судија).

Врховни суд части суди у већу од петоро судија Врховног суда части, од којих је један председник Већа.

НАДЛЕЖНОСТ:

У поступку пред судом части надлежан суд првог степена је Суд части према месту учлањења члана Коморе, односно према месту пребивалишта члана Коморе.

Врховни суд части решава по жалбама на одлуке првостепених судова части ЛКС.

Статут Лекарске коморе Србије

ПОСТУПАК ПРЕД СУДОМ ЧАСТИ

Фазе поступка:

- Предлог за покретање дисциплинског поступка
- Покушај мирног решавања спора - пред Комисијом за посредовање
- Претходни поступак: испитивање испуњености формалних услова (да је предлог благовремен, да га је поднела овлашћена особа или особа која има правни интерес за вођење поступка, да је предлог допуштен (да је предмет расправе пред судом части).
- Одређивање **судије који спроводи истражне радње** да би утврдио да ли постоји основана сумња за постојање повреде професионалне дужности и угледа члана Коморе (да ли постоји основ предлога и да ли су обезбеђени материјални докази).

Напомена

Препорука да судије које спроводе истражне радње, не утврђују чињенично стање до степена непобитних доказа, јер је то посао Већа тога Суда части, већ на основу чињеница, да уколико постоји сумња која је основана, а која се може писмено образложити да у том смислу треба да донесу решење.

Поступак пред судом части: поступак се сматра започетим достављањем председнику првостепеног суда части захтева за започињање даљег поступка пред судом части, а од стране судије који је спровео истражне радње.

Спровођење доказног поступка подразумева: предлагање чињеница и извођење доказа на којима се заснива захтев, односно којима се побијају наводи из захтева, којима се саслушавају сведоци, вештаци, евентуално обавља увиђај и разматрају изјаве странака, као и изводе материјални докази: медицинска документација, писане изјаве сведока и сл.

Закључење јавне расправе објављује председник Већа Суда части, онда када су разлози за вођење усмене јавне расправе до краја исцрпљени. Поступак пред првостепеним судом части се окончава доношењем Одлуке.

Веће доноси одлуку:

- којом се лекар ослобађа одговорности
- којом се лекар оглашава одговорним и изриче му се дисциплинска мера

Статут Лекарске коморе Србије

Поступак по жалби

Надлежан је Врховни суд части.

Након пријема жалбе:

- испитује се испуњеност формалних услова од стране судије известиоца;
- разматра се жалба у светлу свих списа предмета од стране другостепеног Већа Врховног суда части Лекарске коморе Србије.

Могуће одлуке судећег Већа Врховног суда части:

1. Одбацивање жалбе као неблаговремене или недопуштене;
2. Одбијање жалбе као неосноване;
3. Уважавање жалбе, укидање првостепене одлуке и враћање предмета првостепеном Суду на поновно расправљање и одлучивање;
4. Уважавање жалбе и преиначење пресуде првостепеног Суда части.

Пословник о раду Судова части ЛКС

(Пословник о ближем уређењу и раду Судова части ЛКС)

Пословником се у складу са одредбама Статута ЛКС детаљније уређује организација и рад Судова части, прописује начин обављања појединих радњи у поступцима пред судовима части, као и изглед и садржај уписника у свим фазама првостепеног и другостепеног поступка.

ЗАЈЕДНИЧКИ САСТАНЦИ СУДИЈА И СЕКРЕТАРА СУДОВА ЧАСТИ ЛЕКАРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ – СУДСКА ПРАКСА –

Заједнички састанци судова части и секретара судова части су неопходни ради размене искустава судија судова части, уједначавања праксе, те заузимање ставова за адекватно и уједначено одмеравање казни, односно дисциплинских мера. Уз стручну помоћ секретара Судова части судије, на састанцима могу симулирати неке и теже случајеве из праксе и заузимати заједничке ставове.

Заједнички састанци судија и секретара Судова части су значајни и за уједначено идентификовање проблема у пракси, као и проблема који настају у примени законских прописа, те могу покретати иницијативе за измену тих прописа, а становишта њихове примене у поступку пред Судовима части.

Закључак

Одговорност лекара у обављању здравствене заштите подразумева не само уговорну одговорност (одређено поступање лекара у процесу пружања услуге здравствене заштите), већ и етичку одговорност.

Због тога, лекар одговара и онда када по правилима кривичног, грађанског или прекршајног права не сноси одговорност, али када је повредио етичку норму дефинисану Кодексом.

Друштво на тај начин штити најважније човеково добро – живот и здравље човека обавезношћу примене правних и моралних норми у вршењу лекарског позива.

Хвала на пажњи !

**Лекарска комора Србије
Сузана Губерина Чомић**

генерални секретар